

Сынарта
3 харчы.

Кулун тутар 15 күнүгөр, сарэдәв, киз-изә 7 ч. 30-мүн. оро-йоннаабы Культура дьинигэр 697 №-дәх Мэлэ-Хандаласт а а ы национальный-террито-риальный бьыбардылар уонурунтан ССРС иро-днай депутатыгар кандидат «Тоимпо» совхоз табаны нигэр ферматын биригдэни-рэ Мария Петровна Погодасиа бьыбар-дааччыларын кытта көрсүһүүтэ буолар. Бьыбардааччылар көр-сүһүүтэ кэлэн актив-най кыттылыны ылар-гытыгар ыгырабыт.

ССКП РАЙКОМА.

В. ПЕРМЯКОВА.

Чигэхи, албан ааты—үлэнэн

ОРОЙУОН 1988 сылга ЧЕМПИОННАРА

Митрофан
Константинович
ИУСТИНОВ

«Агропромстрой»
МПМК-тың «Урал-55-57»
автомашынағын иегіткері
М. К. Вустинов басшы-
сыды 415184 тоң-
на-километрлер өткеріп,
120 л. ұрматығы қамчы-
лағы бұйыр идальохтарын
өткізуге бастады.

Микрофан Константинович бу төрүттөгө 1971 с. үлэлтир. Механикада бипр чулуу шофер былыатынан билер. 1987 сыллаахха «Урал» маркадаах автомашиналар ортолоругар «Якутгапропромстрой» холбодуна бастабыта.

Сидор Егорович
ПОПОВ

С. Е. Попов мäs тaдap
aвтoмaшинaлap мoдe-
тeллapин cыдaабы кy-
тaлaнымылapыгaр кытa
196004 тoннa-килoмeтp
дaах үлeни тoлoрoк, 634
днүр умaтыгы кэмчн.
лeн бacтaрбытa. Кипи—
«Aгpoпpoeмcтpой» МПМК-
гaр ЗИЛ-157 aвтoмaшинa
мoдeтeл. Мaннa 1964
cыдaахтeн үлeннүр биip
oпыттaах үлeннү. Түepт
oдo aзaтa. Oдoлoрo бapы
aтaхтaрыгaр түрбүт, үлe-
ннү бoлбүт дeм. Иллe-
pae cыл пeнcиягa дa тa-
дыcтap, yонунaн cыллapгa
үлeлeзбeт-хaмcaабыт тe-
pилтeмнiттeн cанaтa apax-
cыбaт, бидигин дaкaны
үлeннiн cыдaр.

Федор Федорович
ОКОНЕШНИКОВ

«Мугудай» сөхтө
Чыгышпаратаабы отделе
инетын булчута Федор
Федорович Оконешников
васпыт сылта 2800 соли
күндү туулзэри бултуу
былааннаадым 7 тын. 16
солк. бултаан, орубуонг
бастын нердерүүлээнэ.

Федор Федорович — оройуон хас да төсүлээх чэмийн булчут. Ааспыт сезонга минн бултуур территориятыгар күндү түүлээх тохтообот буолан ыраах сиринэн татайыан бултуурса күһэллэбитэ. Сорсууннаах булчут бу д сырымыга минн зутуур даах, өттүк хараллах эргиллэбитэ.

Александра Ивановна
СЕРГЕЕВА

Коммунист А. И. Сергеев оройуон тэриххэ баттаан специалиһа.

Александра Ивановна техник-осеменаторь ба ага үлээвэрийн уон биш сүлдүгэр сэмэлээбит ынахтарыттан 1445 ньаараймыбыта. Оройуон хөдөтөгүдэлэх чөмчтос осеменатора, сүсчү кититин бастагы нидиастаах маастара. Кини үлэниир бэлэмнэлэһи ып-ыраах сэмэлэнир лууна үлээтэппиэттиастээхтик сүтүлүннэлэһи биэр көстүүтүлүн буолар. Оройуон эдэр осеменатордара Александра Ивановнаттан эдбэххэ үөрэнэллэр.

Сааскы ыһыга—кичэллэх бэлэми!

**СИЭМЭ ХААЧЫСТЫБАТА
ЭЛБЭНИ БЫНААРЫАБА**

Бастын хаачмысба-
лах олохтох суурт снэ-
нэ үүнүүвү бэлхыга бы,
трафар суугтаах. Оутон
бэлхыах кээннлг сүүлэр-
га, бурдугу сүүлү абы-
сүүлү сүүлү сүүлү үүнү-
нүн иарада. Минннн бэ,
данынннннннн тахсар ту-
бугар олохтоох снэме
саамай толдуутун талаа
стандарка тизрү ыраа-
таанын бу күүннэртн са-
даланыахтайх.

Сизмэ хортуспуу Эрлиг Эрлэтин аатын уонна Субуруускай аатын совхозтар бэйэлэ да бастаан сөп буолар кээ, айынан бэйэлэрэ үүнэр-бүтэртиттэн уурун сөрөллөр. Онтукаларга нэаа бытархай. Онукха эбии Субуруускай аатын сөп, хөс хранилищета күһүтэстэн уонна аныттан уугуттан хортуспуу маас-сабайдык буорту буолбута Эрлэтигэ эмиэ хранилищета эрээ, көрдөбүлгө эппиэттээбит буолан, элбэх ыраахаттары көрсүтүлүлүлөр. Мантан хаалбыт саамай эппиэттээх көмүс сизмэ хортуспуу көрүү-га, харыйыга тугу учуот-таахха?

Оройуон соххоостара быһылгас мыйыга 1225 тонна снэмэ бурдукту уурунуохтаах этилэр. Статистика оройуоннааҕы отделин дааннайынан, кулун густар 1 күнүгэр 1190 тонна снэмэ бурдук ууруллан сытар. Онтон эбиигэ—баара-суоҕа 356 тонна. Ол эбэтэр снэмэ 70 бырыһыана дьэһимизэ. Онтон сылгыга уонна күөх маассаны үүнүөрүн ыларга ордук көдүүстэбиктэн эбиигэ буолар. Соххоостар сайаазчылары, агрономнара бу кудьутура снэматин эбик булуһууга туох да үлэни ыыппаһа олоҕоллор, эмиэ урунку сылларга курдук, республика тас өртүттөн сүөһүгэ снэмэргэ снэлэн көлбүт бурдукту туһанарга суотта-наллар. Маны таһа, элбэх бурдуктаах курдук юстүмэри, снэмэлэрин отчусуона ситэ көрдөрбөт төр.

Авсепт сылга 3111 тонна бурдук хомулдубуттан 1230 тоннага семенной инспекциянан барбааргалаһна. Ырааставан уурулла сытар 500 тонна кондицията суоһууан даяллыгыта. Ол иһигар 430 тонна — ирдээн, эһээн, «Чураачы» совхозтан ураты совхозтарга бурдук ыраастааһына өссөтүгү күһүй ыттыллыбыта. 730 тонна бурдук иһэн төгүл ыраастааһына. Ол үрдүнэн Субурдуснай аатынан совхозка сизмэ 30 быгыһына ырааһынан кондицияда эппэттэзбэт. «Мындабаайы» совхозка бурдугу ыраастааһын биір эрэ төгүл ыттыллыбытын түзүгэр сизмэ тоһучаттан быһһаммата. Аһардаа итинтэн 250 тонна кондицияда суоһууан

на всидицата суурьнан аарылыгына. Манган хос-терүүлн, Карл Маркс аатынан уонна Эрилик Эристин аатынан соххо-тарган ураты хайаа-йыстыбаларга снэмэллэ ыраастааһын мэлтэхтук ыстылыгына. «Чураччы» соххо, бэйгэ үүннэрбит бурдуга суох буолан, снэ-нэ бурдугу мындабаа-йылартан атыыласта. Атыылаһыллыбыт 200 тонна бурдук ырааста-а.

A. MAKAROV

♦ Тугуча—гэтим, хаачыстыбаны! ♦

КӨХТӨӨХ ҮЛЭБЭ ТУРДУЛАР

Эрдийн Эрстнийн ая-
тланг савхос. тутачы-
дарын сүбэ мунһагар
көхтөх ийнэ нэрсэни
буудал. Ийтэһэһэни
савхос тутуута ийнэһэ
А. М. Кирдлин олодо

Совхозна асепит сынга 841 тын солк, тутар-тар үлэ 23 тутуу объектар ытыллыбыт. Государственный земисейфа элтозаправочный станция, газ баллонун ыскылааты, үс сайылык, икки работай мизасталар мааһыын, алта саастахтар оскуолалара, түөрт кыбар тиралаах дына, о. д. а. туттараллыбыттар. Маһыаха түөрт олохтоох тутуу биригээдэти, үс кэлин уонна биэр сантехникский биригээдэлэр сайына быһа тохтоло суох үлэсэбиттар.

Ордуун үгүйсгэйдик ком-
муннэт, сельсовет депута-
та П. Ф. Митин салбар
биргээдэгтэ үлэлзэе.
Книги 120 тьн. солк.,
биргээдэгтэ хас биирдин
члалашигэр тхисэринээр 17
тьн. солк. үлэни толор-
до. Хайлахынт туташ-
чылара үлэвэ килээрил-
либнт үс объект майн
бонзалара көрдн, пилара-
мада эрбэтн тутгулар.
Майнаха сантехник А. С.
Наумов үгүе сусбасваа
үлэтэ, стгон үлэ ветеран
П. П. Борисов бирг-
гээдэ үлэтнээр куус-ко-
но буолара хайлган.
Үлэлэрин бонзалара атта-
рын, таһаарылаахтык

үлэлнир маньнык дьобус
коллентивтары тэрийтэ-
дэһинн модьүүстэһинн
хайахсыттар холобурда-
рыгар көлөбүт.

Дариг сэлэрэмэтын
биргээдэтэ тариалыбта
сыл буолла. Эдэр биригэ-
дынр П. Н. Осипов са-
алататынан манаа 1500
кубометр тутуу жаһа со-
догууһакаланын совхозка
да, чааһынайга да улахан
көмө оҥорулунна.

Совхоз туттаччыларын ортолоругар байыртарың идэлериң толору байылаабыт мындай дьоннор уустар. И. И. Понсеев, Н. Г. Федулов байылар айыа бизе станогу столларнай мастерскойга туруордулар. Кинилэр рационализаторскай талааннара суглгы сайдарын материалнай да, моральнай да өртүнүн көүлүлүккэ ийиле.

Столярный сях ээ-
ныт сылта быһаана суох
үлээбитин, матырыйаа-
лынан толору хааччыллар
уонна эрдэттэн сайаас
омоһулар - буолабына,
арендага да миннэн үлэ-
лэр кыахтаабын туһун-
нан И. Д. Дьячковай
ата.

Тутуу бирингээдэлери-
гэр биір да маастар суо-
бун, прорабтар үксүн хой-
туорада ололаларун. И.
И. Понсеев критикалаан
уонна юнилэри отделе-
неларынан сыйыартаан
тутуу хаачыстыбатыгар
бөлүмтөрү үчүр, отделе-

ниеларга сантехниктары
тутар наядалаабар тох
тооту.

Тутуу маха армивабы
тынан, арболытовой ту
тууга киниргэ септөө
көдрдары эрдэттен үөр
төр, оттун масна тини
бүтүнүтү ыппаама, де
ловой өртүн халларар
уонна рационализатордар
га болгомто уурар ниада
лаапар Н. К. Аргунов
тохтоото.

— Билигшн тутууга ха
аангнытаар да айм
нылаах үлэ арыйалар
Ол курдун, дьовус хотон
нору тутуохха, элктри
чествоны нигини: туна
ныаха, ааган-суоттаа
үлэлэххэ, Сайынтыг өр
түтэр тутуу үлэлиттир
гэр төлөбүрү сагалы
нөрүдхнүт, тутуута ичч
ты нүүсхэ туаныхахыг
— диэтэ совхоз директор
И. Н. Аммосов.

Экономиканы түтүз
былаарар. Кини түртүз
төтүмдөхүн, үчүгү хаа
чыстыбалзактын кытыл
лар буоллазына, кыры
производственной учас
тактарга кычкыт олохсу
нуо, дьон-сэргэ түмөсү
кымыр-ылазактын үлэ
лииллэригэр бары кычк
дуу үлүкүлүгүрү.

Муннах тутаччылар
соединительской юрта
лаһыяларын усулду буна
тын бизиргэтте.

Д ДИРЕКТОР

(Хармат общ. корр).

Хонтуруул наада

Икин сэллэлэгдэти Диринг бөлүөлөгтөр 30 инэс тэллэх дегсад үлэди илбирбэтэ. Таһыттан кэррэг, кырдык дабаны нэстүүтэ үчүлэйэ барт этэ. Үлэһиттэр уониз төрөп пүттэр үөрбүттэрэ, мах таһмыттара. Ол эрээрэ ааспыт кыстыкка ититэр системата томон, кыһа уонча хонукка өрөмүөн нэвэн, сордоон-муһнаан сакэ сылаас бусуутугар тиэрдибэтэ. Ол нин ааспыт сыйын калитальнаа өрөмүөнү ыһпыттара ититэр систематын сөхтөрдөн таһмыттара. Ил үрдүн таһмыһаан ий аһарыттан ордук кэмиз сабылдан тугаа.

Онон совхоз тутуу үлэ-
тин салайар үлэнтгэ-
р тутаачылартан хаачы-
сыбаны ирдүүлэрэ, нү-
нэтэ хөнтүрүүлүүлэр
маада. Тутууно совхо-
бойтун аналлах бири-
гээдэлэрэ, ону тэнгэ, ки-
лин да дон ытгаллар.
Оноо тута элэнтинэй
турурбаттахына, респуб-
лика, дайду хойа эмэ убу-
гар тийбит биригээдөн
иккистээн тонуншаран аба-
лэн көмшөртөрөр хустуг
биллэр. Бэйлэ Дирин
орто оскулатын тутуу-
таас варианынан ыттал-
дыхтаах. Онуоха баста
кыттан хаачысыбаны ке-
рэр, хөнтүрүүлүр ко-
миссианы тэрийнэххэ
маада.

Т. СОКОЛЬНИКОВ

ЫТЫК КЫРДЫАБАСТАР ТҮМСҮҮЛЭРЭ

Ветераннар оройуоннаа бы
иккис конференцияларымтан

Сэрин, үлэ ветеранна-
рын оройуоннаабы совета
2259 ырддаабын түмэр.
Кинилэртэн 134-тэра Аҕа
дойду Улуу сэриитин
кыттылаахтара. Вете-
раннар улахан аңардара
— 1194 киһи — дьахтал-
лар.

Бочуоттаах сынньалан-
ка олоһор бу ытык кыр-
дыабастар туох бадалаах-
тарый, обществога кайдах
балаһыаннааахта р ы й,
туту үлэниилэрий-хам-
сыыллары?

Конференцияда совет
президиумун председате-
ла А. Д. Захаров онорбут
отчуотуттан кылгастык
билиһинэрэбин.

Кырдыабаһынан пен-
сионер 51 бырыһыана, ол
эбэтэр 945 киһи, баста-
ааннай, 103 киһи дыһа
олорон үлэниир. Ааспыт
сыйын кырдыабастар
1983 тонна оту сорбута-
калаатылар. Элбэх инвен-
тарь, быстахтык ыллааха,
46 устууна волокуша, 64
көлө сыарҕата онгоһулун-
на, 26,5 км усталаах өт-
төй тутулунна. Быһата,
пенсионердар быар куу-
стан олоһоттор. Кэтэх
хаһаайыстыбаны тутта-
чылар, оҕолорун, аймах-
тарын үтүтүнэтинэн
хааччылааччылар, сүрүн-
нээн, эмнэ кинилэр.

Иккиннин, оройуон-
мут кырдыабаастара ыч-
таы нитигэ улахан өнө-
лөөхтөр. Ааспыт сылга
К. К. Пермяков педаго-
гической музейы, М. Е. Ва-
сильева ветераннар ку-
лууптарын тэрийдилэр.
Оройуонмут ааспыт исто-
рийтын ыччанка биллэ-
рингэ, үйэтитэн хаалла-
рыга улахан үлэни онго-
ролдор. Аҕа дойду сэри-
тингэр өлбүттэргэ ана-
лаах мемориалы тутуу,
1942 с. хоту оройуоннар-
га көһөрүлүүбүттэргэ сы-
һыаны уларытты. Оро-
йуон историйалар үрүн
бэстинэ буолбут ол исто-
рийны үөрэтти — барыта
киһилэр көбүлээһинири-
нэн, күүстэринэн ытыл-
лар. Ветераннар оройуон-
на үтүө бачымы көтө-
бөччүлөрүнэн буолаллар.
1987 сыллаах ыарахан
кыстыкка Мугудай киһи-
дигин ветераннар
ыгырыылар оройуонга
күннүк өйөнөн, барыта
638 борооскуну бириди-
лээн ыал бэйэтигэр ылан,
үчүгэй туруктаах сыл та-
һаарыттар. Ити ыгы-
рым республикада кытта
өйөмүтэ. Одьулууннар
наставниктааһынгэ, ха-
тылылар оттоһунна
ыгырыылар кырымчы-
дылы туоруурга көмө-
тирэх буолбуттара. Били-
гин аны кэтэх сүөһүлээх-
тэр кооперативтарын та-
рийигэ бастаһынан
ылыстылар. Мындаааһы-
га (салайааччы И. И.
Яковлев) «Сайды»,
Кытаанааха «Килэки»
(И. П. Пономарев) коопе-
ративтары райсовет
исполкома регистрацала-
та. Ити ветераннар үлэ-
лэрин сорох, сүрүн эрэ-
өртө.

Кырдыабастарыт туох
кыһалдалаахтарый, об-
щественность болдомто-
тун туохха туһаайалла-
рый? Барыта 16 ветеран

тыл эттилэр. Ону чөмөх-
төөтөххө мааныл.

Бастакытын, оро-
йуон историйтын суру-
йуохха: комсомол исто-
рийтын, колхозтааһын
историйтын, нэһилиэк ис-
торийтын... Элбэх ээ,
кырдык, билбэппит,
наибит-атахпыт тийэ
илиэ, сүтэрэр турукка
кирибиппит. Маньаха,
бииһи санаабытыгар, ис-
торийны суруйааччылар
— пионердар, комсомо-
лецтар, ветераннар уо-
д. а. биир сүрүн суох үлэ-
ниилэр. Совет иһинэн
киһилэри түмэр секторы
тэрийнэххэ сөп этэ.

Иккиннин, дьон-но-
руот туһугар өлбүттэр
ааттарын үйэтитин. Ме-
мориаал бырайыага онго-
һулунна. Арай үбэ көмчү
— аналаах счекина (госа-
ропробанк, 700005) үс
сыл устата баара-суоҕа
28 тыһ. солк. киирдэ.

Үсчүһүнэн, кырдыаба-
старга кыһамны туһунан.
Маньаха К. Т. Аржаков
(Хайахсыт) этиттин ис-
тигин:

— Райсовет исполкома
1988 с. сэттинин 15 кү-
нүгэр 9 пууннаах быһа-
рыы ылыммыта. Ол бас-
такы пуунугар бары ма-
даһынынарга тыыл вете-
раннарыгар аналаах
долбуурдары тэрийэргэ
диэн этэ. Оттон прода-
вецтар, райсоветтан дьа-
һал суох диэн, ону толор-
боттор. Иккиннин, элп
сыанатын 50 бырыһма-
нын чэпчэтин атылыммы-
га этиллибитэ. Онтукабыт
аптекалаах эрэ сиртэ тар-
ванар эбит. Холобур,
хоттоһолор туһанахтар-
ын сөп, чамырдар суох.
Үһүс пуун ветераннар 2
тонна оту оттоон ылаал-
рын көтүлүүтүгэ диэн.
Бу бары ветераннарга
тарданар дуу, сүөһүлээх-
тэргэ эрэ дуу?..

Атын да чэпчэтинилэр,
битигэр итинниктэр көс-
толлор.

— Соҕотохуйуу — са-
май ыарахан. Киһи киһи
үйэтин кылгатар, — диэн
Е. Е. Ефимова (интернат,
оскуола). — Ветераннар
кулууптарын тэрийнэххэ.
Ол нөҕүө дьону маассада
таһаарыаха. Врачка, ма-
даһынгна тыыл ветеран-
нарын уочарата суох кил-
лэрини олохтоохха.

Сэрин уонна тыыл...
Киһилэр биир сомого
күүс этилэр Ийэ дойду
ыар күннэригэр. Бүгүн
киһилэр эмнэ тэнтэ ту-
тулдуохтаахтар буолба-
тах дуо? Ветераннар со-
веттарын быһаарыты,
нан «Тыыл ветерана» ии-
ниһини туттаран, ити
эриһи оройуон иһинэн
олохтоор тоҕо кыаллыба-
тый? Ама, дьон өйдүө
суоҕа дуо?

Конференция совет
президиумун отчуоттуур
кэмгэ үлэтин «ортоһон»
сыаналаата, туһааннаах
уураабы ылымна.

Ветераннар оройуон-
наабы советтарын уонна
киһи президиумун саҥа
састааба талылымна.
Президиум председатели-
нэн Афанасий Алексее-
вич Снацев быһбарданна

М. МИХАЙЛОВА.

Егор Михайлович Фи-
липпов Чакырта дьадаҥы
кэргэнгэ төрөөбүтэ. Тө-
рөппүттэрэ хамначчыт
буолан олус кыһалдалаах-
тык, баттабылы-атаҕаста-
былы билэн улааппыта.
Аҕатын Мэхээлени Совет-
скай былаас диэнэ санаа-
лаарын, кулаактары уи-
сүбүтүн, коммунада ин-
рөргэ сөбүлэспитин иһин
үрүн бандыыттар Чу-
рапчыта баалкынан иһи-
һан кыһаллыы өлөрбүттэ-
рэ.

Тулааһа уол 12 са-
һыгар эрэ лиһеһэ кии-
рэр кыһахтаммыта. Оттон
Чурапчыга баһынай ыч-
чат оскуолатыгар 7 кы-
лааһы ситиһиллэхтэн
бүтэрбитэ. Ол үөрөнө
сылдьан, 1930 сыллааха,
комсомол кэһкэтигэр кии-
рэтин, оройуонга
ытыллар бары общест-
веннай дьаһалларга са-
май активнай кыттымын
ылбытынан барбыта. Бас-
такы колхозтары тэри-
йингэ, үөрөнө суохтары
үөрэхтэһингэ, бурдук
ыһымытыгар, о. д. а. үлэ-
лэрэ буспута-хаппыта.

Оскуоланы бүтэрээт,
оройуон биир активнай
комсомольцын быһымы-
нан Якутскайга пионер-
скай үлэтигэр курстары-
гар ытыллыбыта. Оттон
комсомол обкома Егору
ыраах. Ойомкоһтоҕо
райДКО (оҕо коммуни-
стическай тэрийэтэ) пред-
седателинэн ыһыһыта.
Онон түөрт сылтан орду-
к хотуту оройуон ыччатын
коммунистическай ии-
тингэ эдэр эрчимни, ком-
сомольскай төлөнүн анаа-
быта.

Салтыг үөрөнөргө бы-
лаһынан төрөөбүт Чу-
рапчытыгар кэлбитин,
райсовет исполкомун бы-
лаһыныр комиссиятын
председателинэн аһаан
кэһипиттэ. Ити үлэ-
ска курдук буоларын
ыһага райкомол бастакы
секретарынан талланар

1938—1940 сс. үлэ-
лэбэтэ. Ол кэмэ Егор Миха-
йлович умнуллубут өйдө-
бүлү хаалларбыта, олоһор
тоҕу уларыттыны кил-
лэбэтэ. Ол курдук,
1939 с. партия чилиһин-
гэр кандидатынан ылы-
лбыта.

Райкомол секретары-
нан оройуоннаабы комсо-
мольскай тэрийэтэ, саамай
мункутаан үүнэ-сайда, оро-
йуонга бары салаа үлэ-
лэргэ сыдыдыала улаата,
«комсомоллар дуо?» деп-
пит күүрөөһүнэ кэмгэ

УЛАХАН ОЛОХ УҤААРБЫТА

Е. М. Филиппов 75 сааһын туолуутугар

үлэ-лэбэтинэн сокуоннай-
дын кинэн туттар. Оччотоо-
хуга тыа сиригэр партий-
най тэрийэтэлэр ситэ тэ-
риллэ илик буоланнар,
партия райкома бэйэтин
үлэтин сүһүнүнэн комсо-
молецтарга тирөөкөрөн
ыһытара. 1938—40 сс.
оройуонга комсомол ав-
торитета, оруода хаһаа-
кылааһар да улааппыта,
тэрийэтэ аһсаан өртүнүн
күүскэ үүмүтэ, тэрэһин
өртүнүн биллэрдик бө-
дөрөөбүтэ. Аңардас
1939 с. комсомолга 500-
тэн таһа ыччат киирбитэ.
Элбэх маһнайгы сүһүөх
тэрийэтэлэр саҥа тэрийли-
биттэ. Үрдүн производ-
ственной көрдөрүүлэр си-
тиһилибиттэ. Комсо-
мольскай тэрийэтэ респу-
бликада бастың үлэ-лээх-
тэргэ киирсибитэ.

Сотору советскай сала-
йар үлэ-лэ-лэ-лэ-лэ-лэ-
лан, оччолорго улахан
суолтаны ылар ССРС Со-
ботуопкада министерство-
тын оройуоннаабы боло-
мучунайынан уонна рай-
совет исполкомун предсе-
дателян солбуйааччынан
анаммыта. Кини тэрэһи-
нэ көмөлөһөн үүтү, эти,
бурдугу, о. д. а. тутта-
рыга хаалыттан тах-
сыы ситиһилибитэ.

Икки сыл кэригинэн
үүнөн иһэр үлэһити
БСК(б)П обкома аны
партийнай үлэ-лэ-лэ-лэ-
ларбыта, 28 састааһар
партия Кэбэйдитэ-
райкомун секретарынан
ытыллар. Онон сэрин
ыар сылларыгар үлэ-лээ-
битэ. Оройуон иһингэр
түрөр улахан соруктары
быһаарсарын сиргэ, Чу-
рапчыттан көһөн тийбит
18 колхозка бастаһааннай
улахан көмөнү онорбута,
киһилэр дойдуларыгар
эргиллэллэртөр практи-
ческай дьаһаллары ылы-
быта.

Сэрин кэнииттэн Вер-

хотискайга бастаан пар-
тия райкомун иккис, он-
тон бастакы секретары-
нан таһаарылаахтын
үлэ-лэбэтэ. 1947 с.
Красноярскайдаагы ик-
ки сыллаах партийнай ос-
куолага мэһиһэлэһит.
Ол үөрэҕин кэнииттэн
түөрт сыл устата партия
обкомун партийнай-тэри-
йэр үлэ-лэ-лэ-лэ-лэ-
диссэини солбуйааччынан
ананан үлэ-лэ-лэ-лэ-
ССКП КК иһингэри Үр-
дүкү партийнай оскуола-
да ытыллан үөрэҕин

рыһа бастаһы харды-
лар онгоһуллубуттара, Ам-
ма—Таатта бырайыага
иккинн көтөбүллэн эр-
риттэн Егор Михайлович
улаханник аһына үөрэр,
Кэһин Саха АССР

Олохтоох промышленно-
һын министрине аһаан
58 сааһыгар дьэри үлэ-
лэбэтэ. Пенсияга тахсан
баран «Якутгражданпро-
ект» институт директорын
солбуйааччынан, Саха
АССР Үлэ-лэ-лэ-лэ-лэ-
тын боломуочунайынан
аһыс сыл кэригэ үтүө

кыһыл дипломнаах бүтэ-
рэн кэлбитэ. Тутта Саха
АССР Олохтоох промышлен-
ноһын министрине
ананар Бэрт тахсылаах-
тык кэһкэ кэһиллээх
үлэ-лэ-лэ-лэ-лэ-
Ол курдук, Коопсисхоз про-
мартеллара олохтоох
промышленность пред-
приятеларын кытта хол-
боммуттара. Онон сибээс-
тээн республика үрдүнэн
бытархай предприятиелары
бөдөнсүтүү ытыллы-
быта. Урунку өртүгэр но-
чооттоох олохтоох про-
мышленность рентабель-
най система буолуута си-
тиһилибитэ. Министер-
ство тутууну күүскэ ыт-
тарбыта. Ол иһингэр Якут-
скайга тири-атах таҥа-
һын комбинатын тутуута
састааһыта, индустри-
алфабрикада былааннамы-
та, о. д. а. кэһиллээх
үлэ-лэ-лэ-лэ-лэ-лэ-
састааһыттар.

Егор Михайлович кэһи-
тальнай болпуростары
таба көрөн күүскэ уту-
наахтык туруорар ойуччу
дьоһурдаах. Кэһин Нам
оройуонугар ССКП рай-
комун бастаһы секретары-
нан олус табыллан,
оройуон дьомо билгизгэ-
нэ дьэри аһа сылдьалла-
рын курдук, үлэ-лэ-лэ-
Онон төрөөбүт оройу-
онугар иккинн эргиллэн
бастаан улахан Алексее-
скай оройуон тыа хаһа-
йыстыбатын территори-
альнай-производственнай
управлениетин начальни-
гынан, онон үс сылтан
ордук кэмгэ ССКП рай-
комун бастаһы секретары-
нан үлэ-лэ-лэ-лэ-лэ-
битэ.

Ол сылларга курааны
утары охсунууга былаан-
наах үлэ барбыта. Сири
мелиорациялааһын бол-
пуростара күүскэ тур-
буттара, элбэх ходуна
уонна быһына сирдэ-
оңоһуллубуттара, Амма
уутун Тааттага бырахта-

рыы проблематын быһа-
суобастаахтын үлэ-лэ-
тэ. Кини—республикан-
скай суолтааах персо-
нальнай пенсионер, оро-
йуон бочуоттаах гранда-
һына.

Көстөрүн курдук, ком-
сомольскай, партийнай,
советскай хаһаайыстыба-
най эппиэттөөх салайар
үлэ-лэ-лэ-лэ-лэ-
тэ 46 сыл устата
тохтоло суох сылдьыбыта.
Ол иһинтэн 13 сыл пар-
тия райкомнарын секре-
тардынан, 9 сыл устата
үс оройуонга бастаһы
секретарынан уонна 6
сыл Олохтоох промышлен-
ность министрине
үлэ-лэ-лэ-лэ-лэ-лэ-
битэ.

Егор Михайлович эл-
бэх өртүттөөх обществен-
най үлэтин аһаан ситэр
уустук. Кини 13 сыл ус-
тата Саха АССР Верхов-
най Советын депутаты-
нан, ССКП обкомун чи-
лэһиннэн 19 сыл устата
быһбарданна сылдьыбыта
да элбэһи этэр. Өр сыл-
лаах үлэ-лэ-лэ-лэ-лэ-
наһаан иккис «Бочуот
Знага» орденынан, ме-
далларынан (ол иһингэр
«Үлэ-лэ-лэ-лэ-лэ-лэ-
баар) наҕараадалаһыта.
Биргэ кырдыбыт оло-
дун доҕоро Валентина
Михайловнаһын үс оҕо-
лорун иһинэн үлэһит
онгоруоттала.

Кини билигин даһаны
общественнай үлэ үөһү-
гэр сылдьар. Тойо даһаны
75 сааһын туоллар, ну-
һун аһаһи тыада тахсан
бултуурун собулүүр.
Эдэрдэргэ олохторугар,
үлэ-лэ-лэ-лэ-лэ-
буолар сүбэни-аһаһи түс-
бас тыһынан этэн биэр-
дэһа, күүстэригэр күүс.
састааһыгар санаа эһил-
лэр ытык-мааны кырды-
аһа буолар.

И. ВАСИЛЬЕВ,
персональ-
ный пенсионер.

ЭТНОГРАФТАР СЕМИНАРДАРА

Соторутааһыта Ленинград куоракка буолбут
үөрэнэччилэр этнографическай куруһуокта-
рын салайааччыларын Бүтүн Россиятаагы се-
минардарыгар кыттан кэллим. Саха сириттэн
соҕотохпун.

Бис күн устата үлэ-
лэбэт семинарга ба-
рыта 96 киһи Россия
араас муһунустарыттан,
Украина, Молда-
вияттан, Прибалтика
республикаларыт т а н.
Орто Азияттан кэлэн
састааһын аһастаһы-
лар. Ленинград 235
№-дээх оскуолатын
«А музы не молчали»

диэн музейыгар прак-
тической занятиёда сы-
рыттыбыт. Куорат эт-
нографическай исто-
рийтын муһесталарынэн
экскурсияларга сы-
рыттыбыт. Семинар
биир бэлэ түгэһинэн
Ленинград духовнай
семинариятын учуутал-
ларын кытта көрсөн
кэһсэһитит буолла.

Бүгүһү көм кун-
дыл аһастаһын аһаһи
эмнэ историйда кубу-
луйуоҕа. Оттон бииһи
гы быдан иһинитинэн
олорон аһаһыт өбүгэ-
лэрибт абыһайдарыт-
тан, ырыларыттан-то-
һуктарыттан, искус-
стволарыттан иһингэ
тутан хаалыһыт аһы-
лах. Бүтүн кыһамма-
таһытына, бииһи
кэммит эмнэ сүтөн-си-
мэһийэн хаалыта суоҕа
дуо? Арҕаа уобаластар
үөрэнэччилэрэ сайын
аһаһи дэриэһинэлэри

нэриэ сылдьан ырыа-
лары, үһүйэһинири,
уран тарбахтаахтар
онгоһуктарын хомуйан
этнографическай му-
зейга биэраллэр эбит.
Үөрэнэччилэргэ но-
руот араас үчүгэй дьо-
буругар куруһуонтар
үлэһиллэр. Онгоһукта-
рын нэһилиһиннээҕэ та-
һаараллара улаханник
байыһаһа эбит.

Бииһи даһаны ити
курдук тэрийнэхпити-
нэ, үчүгэйтэн аһаһи
биэрэ суох этэ.

Г. МАКАРОВ,
Мугудай орто ос-
куолатын учуутала.

